

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ &
 ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
 Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
 ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ
 Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 27
 Ταχ. Κώδικας: 10183, Αθήνα
 Πληροφορίες: Π. Γεωργακοπούλου
 Τηλέφωνο : 2131364337
 Fax : 2131364359
 E-mail : p.georgakopoulou@ypes.gr

Αθήνα, 01.02.2018
 Αρ. Πρωτ.: 349

ΠΡΟΣ : Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας
 Διευθύνσεις Διοίκησης
 (Διευθύνσεις Εσωτερικών, Διοικητικού-Οικονομικού Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου, για την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ: 4

ΘΕΜΑ: Ισχύς των αποφάσεων ορισμού αντιδημάρχων στην περίπτωση εκλογής νέου δημάρχου (άρθρο 60 του ν. 3852/ 2010)

I. Ερώτημα

Στην υπηρεσία μας τέθηκε το ερώτημα εάν μετά την εκλογή νέου Δημάρχου, κατ' εφαρμογή του άρθρου 60 του ν. 3852/2010, παραμένουν σε ισχύ, μέχρι τη λήξη του χρόνου ισχύος τους, οι αποφάσεις ορισμού αντιδημάρχων από τον απελθόντα Δήμαρχο ή αν αυτές παύουν να ισχύουν από την ημέρα εκλογής νέου Δημάρχου.

II. Εφαρμοστέες Διατάξεις

α. Σύμφωνα με το άρθρο 58 του ν. 3852/2010 «ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντα του με γνώμονα τις Αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας. Ειδικότερα, ο δήμαρχος:

α) Εκπροσωπεί το δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.

β) Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής και της επιτροπής ποιότητας ζωής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

γ) Ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.

δ) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου. ...»

β. Περαιτέρω το άρθρο 59 του Ν. 3852/2010 ορίζει μεταξύ άλλων:

«Τον δήμαρχο επικουρούν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας που ορίζει ο δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων κατ' ύλην και κατά τόπο...»(παρ.1). «Η θητεία των αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δύομισθ ετών. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου. Η ανάκληση αντιδημάρχου πριν τη λήξη της θητείας του είναι δυνατή με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημάρχου» (παρ. 5). « Η απόφαση του δημάρχου με την οποία ορίζονται οι Αντιδήμαρχοι και τους μεταβιβάζονται αρμοδιότητες κατά την παράγραφο 1 του παρόντος δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα και, αν δεν υπάρχει ημερήσια,

σε μια εβδομαδιαία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού και αναρτάται και στην ιστοσελίδα του δήμου» (παρ. 6).

γ. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 62, παρ. 1 και 2 του ν. 3852/2010 «σε όλους τους δήμους που έχουν περισσότερους από έναν αντιδήμαρχο συνιστάται εκτελεστική επιτροπή στην οποία μετέχουν ο δήμαρχος και οι αντιδήμαρχοι. Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης. Πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής είναι ο δήμαρχος.

δ. Ακολούθως, σύμφωνα με το άρθρο 207, παρ. 1 του ν.3852/2010, «στη δημοτική κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο της πλειοψηφίας, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια. Ο αντιδήμαρχος της παρούσας παραγράφου είναι αρμόδιος: α) .....β) .....γ) .....δ) .....».

ε. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 89 του Ν. 3463/2006 (ΚΔΚ), «όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται τα καθήκοντά του ασκεί ο αντιδήμαρχος που ορίζεται από αυτόν. Με την απόφαση ορισμού αντιδημάρχων ορίζεται και ο αντιδήμαρχος που αναπληρώνει το δήμαρχο» (παρ.1), ενώ «αν ο δήμαρχος τεθεί σε αργία, τα καθήκοντά του ασκεί αντιδήμαρχος, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου...»(παρ.2). Τέλος, «αν αυτός που έχει εκλεγεί δήμαρχος παραιτηθεί, εκπέσει, αποβιώσει ή η θέση του μείνει κενή, τα καθήκοντά του δημάρχου εκτελεί, ώσπου να εκλεγεί νέος δήμαρχος, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού, τακτικοί ή αναπληρωματικοί, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ο σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού, καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντα του δημάρχου σύμβουλοι από τους λοιπούς συνδυασμούς με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε των επιλαχόντων συνδυασμών ή έχει δηλωθεί μόνο ένας συνδυασμός, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ένας υπάλληλος του Δήμου ή ένας δημόσιος υπάλληλος, που ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Ο υπάλληλος αυτός ασκεί τις αρμοδιότητες του δημάρχου μόνο για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και να αντιμετωπίζει κατεπείγοντα θέματα...(παρ. 4 και 5).

στ. Τέλος, το άρθρο 60, παρ.1 του ν. 3852/010 («Εκλογή νέου δημάρχου») ορίζει μεταξύ άλλων ότι, «αν η θέση του δημάρχου μείνει κενή για οποιονδήποτε λόγο, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών αφότου κενώθηκε η θέση, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού συνέρχονται σε ειδική συνεδρίαση, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του συνδυασμού αυτού, που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους σταυρούς προτιμήσεως και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος, κατά σειρά, στην απόφαση του δικαστηρίου και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των συμβούλων του συνδυασμού, έναν από αυτούς, ως δήμαρχο».

III. Τρόπος εφαρμογής των διατάξεων

Κατά την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων, ερμηνευομένων αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, συνάγονται τα ακόλουθα:

Ο Δήμαρχος είναι ο επικεφαλής της Δημοτικής Αρχής και της πλειοψηφούσας δημοτικής παράταξης. Όπως, δε, αναφέρεται στην σχετική αιτιολογική έκθεση του ν. 3852/2010, ο ρόλος του είναι επιτελικός καθώς δίνει κατευθύνσεις για την δράση των δημοτικών υπηρεσιών στις οποίες προϊστάται και υλοποιεί το πρόγραμμα της δημοτικής αρχής. Επιπλέον είναι επικεφαλής ενός συλλογικού οργάνου, της Εκτελεστικής Επιτροπής, η οποία συναποτελείται από τον ίδιο και τους

αντιδημάρχους, και η οποία παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου.

Τον Δήμαρχο συνεπικουρούν οι αντιδήμαρχοι στον οποίο ο Δήμαρχος μπορεί να μεταβιβάζει μέρος των αρμοδιοτήτων του, καθ' ύλην και κατά τόπο. Τις καθ' ύλην και κατά τόπον μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες τις προσδιορίζει ο Δήμαρχος με την απόφαση ορισμού των αντιδημάρχων όπου ρητά ένας αντιδήμαρχος κατανομάζεται ως αποδέκτης της συγκεκριμένης αρμοδιότητας. Ακόμη, ωστόσο, και στην περίπτωση που οι αρμοδιότητες του αντιδημάρχου ορίζονται από τον νόμο (άρθρο 207 ν. 3852/2010) εναπόκειται στον Δήμαρχο η επιλογή του προσώπου που θα τις ασκήσει. Ο αριθμός των αντιδημάρχων, εξάλλου, στους οποίους ο Δήμαρχος μπορεί να μεταβιβάζει μέρος των αρμοδιοτήτων ορίζεται από τον νόμο μόνο κατά ανώτατο αριθμό.

Ακριβώς επειδή ο Δήμαρχος δεν είναι απλά ένα μονοπρόσωπο όργανο, αλλά έχει κυρίαρχο ρόλο, λειτουργικά και πολιτικά, στο σύστημα διακυβέρνησης του δήμου, υπάρχει ρητή πρόβλεψη αναπλήρωσης του, τόσο σε περίπτωση βραχυχρόνιας απουσίας ή κωλύματός του, όσο και σε περίπτωση κένωσης της θέσης του. Έτσι, σε περίπτωση προσωρινής αποχής από τα καθήκοντά του, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντα του Δημάρχου ασκεί αντιδήμαρχος που ορίζεται από αυτόν, ενώ σε περίπτωση κένωσης της θέσης, λόγω παραίτησης, έκπτωσης, θανάτου ή από οποιαδήποτε άλλη αιτία, προβλέπεται διαδικασία εκλογής νέου δημάρχου μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.

Αξιοσημείωτο είναι, ότι μέχρι την εκλογή νέου Δημάρχου, τα καθήκοντά του δεν ασκούνται από αντιδήμαρχο, **καθώς ο ρόλος του αντιδημάρχου είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με αυτόν του Δημάρχου και υφίσταται μόνο όταν υφίσταται ο Δήμαρχος.** Έτσι ο νομοθέτης απαριθμεί εξαντλητικά μια σειρά από πρόσωπα που δύναται να ασκήσουν καθήκοντά Δημάρχου μέχρι την πλήρωση της θέσης του, προβλέποντας ότι αυτά ασκούνται κατά προτεραιότητα από τον πρώτο σε σταυρούς προτίμηση σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού αλλά εν συνεχεία δύναται να ασκηθούν από τους άλλους δημοτικούς συμβούλους του επιτυχόντος ή των επιλαχόντων συνδυασμών, με τη σειρά της εκλογικής δύναμης του συνδυασμού και τον αριθμό ψήφων που έχουν λάβει. Ελλείψει δημοτικού συμβούλου που να δύναται και να δέχεται να αναλάβει την προσωρινή άσκηση καθηκόντων δημάρχου, ο νομοθέτης ορίζει ότι αυτά ασκούνται από υπάλληλο του δήμου ή από άλλον δημόσιο υπάλληλο.

Περαιτέρω, ο δήμαρχος, όπως και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας εκλέγεται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία (άρθρο 9, παρ. 1 του ν. 3852/2010) για θητεία πέντε (5) ετών. Σε περίπτωση κένωσης της θέσης του Δημάρχου κατά τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου, δεν υπάρχει πρόβλεψη διεξαγωγής αναπληρωματικής εκλογής, όπως συμβαίνει σε άλλες περιπτώσεις κένωσης θέσης αιρετών (άρθρο 55, παρ. 5 του ν. 3852/2010), αλλά ορίζεται ότι ο νέος Δήμαρχος εκλέγεται έμμεσα, από τους συμβούλους της πλειοψηφούσας παράταξης. **Σε καμία ωστόσο περίπτωση δεν προκύπτει ότι ο έμμεσα εκλεγόμενος Δήμαρχος διαφοροποιείται από τον άμεσα εκλεγμένο Δήμαρχο ο οποίος χαίρει λαϊκής νομιμοποίησης και ο οποίος εγκαθίσταται στην αρχή της δημοτικής περιόδου, είτε στερούμενος τον επιτελικό του ρόλο είτε διαφοροποιούμενος από αυτόν (τον άμεσα εκλεγμένο) κατά την άσκηση των καθηκόντων του καθ' οιονδήποτε τρόπο.**

Σε ότι αφορά, επομένως, τη δυνατότητα του νέου Δημάρχου να ορίσει αντιδημάρχους, ενδεχόμενη υιοθέτηση της άποψης ότι αυτός δεσμεύεται από την απόφαση ορισμού αντιδημάρχων του προηγούμενου Δημάρχου εφόσον δεν έχει ανακληθεί με αιτιολογημένη απόφαση, θα οδηγούσε σε αποδυνάμωση του ρόλου του, στερώντας του τη δυνατότητα να επιλέξει τα πρόσωπα στα οποία θα μεταβιβάσει τις αρμοδιότητες που του έχει απονεμίσει ο νόμος, και μαζί με τα οποία, συγκροτούν ένα συλλογικό όργανο του οποίου είναι πρόεδρος, την εκτελεστική επιτροπή, η οποία συντονίζει την υλοποίηση το προγράμματος της δημοτικής αρχής.

IV. Απάντηση

Ο νεοκλεγείς, επομένως, βάσει του άρθρου 60 του ν. 3852/2010, Δήμαρχος, ακριβώς όπως και ο Δήμαρχος ο οποίος εγκαθίσταται στην αρχή της δημοτικής περιόδου, ευθύς μόλις αναλάβει τα καθήκοντα του θα ορίσει εκ νέου τα πρόσωπα (Αντιδημάρχους) στα οποία θα μεταβιβάσει μέρος των αρμοδιοτήτων του καθώς και αυτόν που θα τον αναπληρώνει σε περίπτωση απουσίας του.

Ο Γενικός Γραμματέας

Κώστας Πουλάκης

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
2. Γενική Διευθύντρια Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης
3. Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης
(Τμήμα Οργάνωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού)